

Пашко А. З.

Ветеран-довгожитель згадує, як бойові дії вторглися в життя односельчан

Кузнецовський ветеран визволяє пів-Європи

Ветеран Другої світової війни, один з перших краєзнавців, талановитий художник Андрій Зиновійович ПАШКО вже понад 90 літ живе та працює в Кузнецовську. Довгожитель досі веде активну громадську діяльність: в його пам'яті закарбувалися сотні імен, прізвищ і дат. З розповіді ветерана "Експрес-Діалогу" вдалося частково відтворити події, які відбувалися в селі Вараш у роки війни.

У кабінеті, на робочому столі Андрія Пашка лежать декілька книг з історії національно-визвольних змагань, які потребують його уточнень. Поруч декілька сучасних періодичних видань, з помітками і, як звичайно, мольберт, на якому незавершений пейзаж Старої Рафалівки.

Він надзвичайно скромна особистість, не любить розповідати про минуле, трагічну війну, але коли мова йде про людей/його важко зупинити. Сотні імен, прізвищ, дат, подій закарбувалися в його міцній пам'яті.

Андрій Зиновійович — корінний житель села Вараш. Ще в дитячі роки милувався первозданною красою Полісся, що породила в його серці мистецьке зерно.

У шкільні роки він не на жарт загорівся бажанням стати справжнім художником. У цьому йому вперше допоміг директор польської семирічки в Старій Рафалівці Анатолій Лех, який сам добре розумівся на живописі.

Війна застала зненацька

Батько Андрія Зиновійовича був малоземельним господарем, утримував сім'ю з трьох дітей. За Польщі він був своєрідним народним адвокатом. Грамотного чоловіка обрали депутатом від округу до складу делегатів з Рівненщини. 27 жовтня 1939 він взяв участь в народних зборах у Львові, де проголосили встановлення радянської влади на Західній Україні.

У 1940 після воз'єднання західно-українських земель, відбулася перша художня виставка Андрія Пашка у Рівному. В хлопця з'явилася мрія вступити до художнього училища.

Перед самою війною Андрій Зиновійович захворів гострою формою запалення легень — плевритом. Тоді ліки були відсутні, а найближча від села Вараш лікарня знахо-

дилася у Рівному. Лікуючись народними методами, тільки через півроку зміг стати на ноги. Під час хвороби в батьківському господарстві зустрів початок війни. Тоді ні в кого у селі не було навіть радіо.

— Звістку про страшну трагедію варашани побачили на власні очі — небом летіли перші німецькі літаки з чорними хрестами, — зазначив Андрій Зиновійович. — Пізніше у село приходили люди, які втікали з районів, де наступала ворожа армія. Вони розповідали, що ті літаки бомбардували Луцьк, де ведуться запеклі бої.

Бойове хрещення — на березі Дунаю

У травні 1944 року, коли Андрій Пашко дізнався про формування першого загону призовників на війну, без медичного огляду прибув на місце зборів. Разом з іншими земляками підводою із села Вараш вони їхали до Нової Рафалівки на потяг. Андрія Зиновійовича взяли до складу першого запасного стрілецького полку — кулеметником.

Згодом війна вимагала більшої військової кваліфікації, тому він проходить курси водіїв і направляється в 59-ту артилерійську бригаду у складі Другого Українського Фронту. Визволяв Україну, Румунію та Угорщину. В Трансільванії на березі Дунаю пройшов "бойове хрещення".